

POSTANOWIENIE

Dnia 12 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

w sprawie **z wniosku prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku**

o stwierdzenie nieważności wyroku byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Grudziądzu

z dnia 2 kwietnia 1947 r., sygn. akt Sr 199/47,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 12 marca 2024 r.,

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji Prokuratora Generalnego

od postanowienia Sądu Okręgowego w Toruniu

z dnia 13 stycznia 2020 r., sygn. akt II Ko 217/19

- 1. na podstawie art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. z art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1693, z późn. zm.) uchyla zaskarżone postanowienie i umarza postępowanie;**
- 2. obciąża Skarb Państwa kosztami postępowania.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 stycznia 2020 r., sygn. akt II Ko 217/19, Sąd Okręgowy w Toruniu, działając na wniosek prokuratora, na podstawie art. 1 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (zwaną dalej: ustawą z dnia 23 lutego 1991 r.) stwierdził nieważność wyroku Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, wydanego na sesji wyjazdowej w Grudziądzu 2 kwietnia 1947 r., sygn. akt Sr 199/47, na mocy którego J. K., syn F. i J. z d. Z., ur. [...] 1919 r. w T., został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 88 § 1 w zw. z art. 86 § 2 kodeksu karnego Wojska Polskiego z 23.09.1944 r. (Dz.U. z 1944 r., nr 6, poz. 12 ze zm.), zwanego KK.WP, na karę 3 lat więzienia oraz postanowienia Najwyższego Sądu Wojskowego z 13 maja 1947 r., sygn. akt Sn. Odw. S. 1097/47, uchylającego wyrok Sądu I instancji i umarzającego postępowanie wskutek amnestii i kosztami postępowania obciążył skarb Państwa.

Postanowienie to nie zostało zaskarżone i uprawomocniło się bez przeprowadzenia jego kontroli odwoławczej.

W dniu 20 grudnia 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja sporządzona przez Dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Zastępcę Prokuratora Generalnego, który zaskarżył to postanowienie w całości i zarzucił:

rażące naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., które miało wpływ na treść orzeczenia, polegające na wydaniu przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowienia z dnia 13 stycznia 2020 r., sygn. akt II Ko 217/19, o stwierdzeniu nieważności wyroku byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 2 kwietnia 1947 r., wydanego na sesji wyjazdowej w Grudziądzu w sprawie sygn. akt Sr 199/47, na mocy którego J. K. został skazany na karę 3 lat więzienia oraz postanowienia Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 13 maja 1947 r., sygn. akt Sn. Odw. S. 1097/47, uchylającego wyrok sądu I instancji i umarzającego postępowanie wskutek amnestii pomimo tego, że wcześniej prowadzone postępowanie w tej samej sprawie zostało prawomocnie zakończone postanowieniem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 24 października 2012 r., sygn. III Ko 259/12„un”, co stanowi bezwzględną podstawę uchylenia orzeczenia,

określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. i wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz umorzenie postępowania, w którym je wydano.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w sposób oczywisty, co pozwoliło ją rozpoznać w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Zaskarżone nią orzeczenie wydano z rażącym naruszeniem wskazanych w zarzucie kasacji przepisów.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że wydanie zaskarżonego kasacją postanowienia poprzedziło przeprowadzenie przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy w sprawie o sygn. akt III Ko 259/12un postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem wydanym w dniu 24 października 2012 r., mocą którego stwierdzono: „nieważność wyroku byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 2 kwietnia 1947 r., sygn. akt Sr 199/47, zmienionego postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego z dnia 13 maja 1947 r. w sprawie Sn.Odw.S.1097/47 co do J. K., syna F., urodzonego [...] 1919 r. w T.”.

Porównanie treści przywołanych orzeczeń obydwu Sądów jednoznacznie świadczy o tym, że zachodzi pomiędzy nimi tożsamość podmiotowa (skoro oba dotyczą tej samej osoby) i przedmiotowa (skoro oba stwierdzają nieważność tego samego wyroku w oparciu o tę samą regulację prawną i toczyły się w tym samym przedmiocie). Poza sporem jest więc to, iż wydane chronologicznie później postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu (zaskarżone kasacją w niniejszym postępowaniu) jest dotknięte rażącym naruszeniem prawa procesowego, stanowiącym bezwzględną przyczynę odwoławczą, określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

W tym stanie rzeczy należało uwzględnić wskazującą na to uchybienie kasację i uchylić zaskarżone nią orzeczenie. Wobec stwierdzonej negatywnej przesłanki procesowej w postaci powagi rzeczy osądzonej, przewidzianej w art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 3 ust. 4 ustawy z 23 lutego 1991 r.- umorzyć postępowanie w którym je wydano.

Z tych to względów postanowiono jak powyżej.

[J.J.]

[ał]

Jacek Błaszczyk Jarosław Matras Małgorzata Gierszon